

Ārvalstu strādnieku nodarbināšana rada sarežģījumus

Darbspēka kustībai ir pozitīva ietekme – lauksaimniecības uzņēmumiem ir pieejams darbspēks mazāk kvalificēta un bieži vien fiziski grūta darba veikšanai par zemākām izmaksām, bet darbiniekiem tā ir iespēja nopelnīt vairāk par tādu pašu lauksaimniecības darbu, kādu tas veiktu dzīvesvietas zemē par daudzkārt zemāku atalgojumu. Tomēr problēmas sākas brīdī, kad sociālās iemaksas par ārvalstu darbinieku tiek veiktas nepareizajā valstī – darba veikšanas vai darbinieka dzīvesvietas valstī.

Ārvalstu strādnieku nodarbināšanas lielākā problēma ir neskaidrība par darbinieka darba attiecībām viņa dzīvesvietas valstī un tādējādi arī par sociālo iemaksu veikšanas valsti. EK regula Nr. 883/2004 nosaka, ka, strādājot dažādās ES valstīs vienlaikus, sociālās iemaksas ir jāveic tikai vienā valstī, tomēr, veicot īslaicīgu darbu dažādās ES valstīs, jānoskaidro, kurā valstī veicamas sociālās apdrošināšanas iemaksas.

Lai uzņēmējs izvairītos no likumdošanas pārkāpumiem, nodarbinot ārvalstu strādnieku sezonas rakstura darbiem, darbiniekam ir jāpieprasa uzrādīt dzīvesvietas valsts sociālās apdrošināšanas iestādes izsniegtu A1

sertifikātu, kas norādīs, vai sociālās iemaksas veicamas strādnieka dzīvesvietas valstī. A1 sertifikāts ir apliecinājums tam, ka darbinieks ir pastāvīgās darba attiecībās savā dzīvesvietas valstī un, veicot īslaicīgus darbus citā valstī, sociālās iemaksas veicamas darbinieka dzīvesvietas valstī. Ja darbinieks nevar uzrādīt A1 sertifikātu, tad par viņu sociālās iemaksas veicamas valstī, kurā persona ir nodarbināta. Tas ir veids, kā novērst pārpratumus (pārkāpumus) par to, ka darba devējs veic sociālās iemaksas par darbinieku savā valstī, lai gan darbinieks ir pastāvīgās darba attiecībās dzīvesvietas zemē un tāpēc sociālās iemaksas par viņu būtu maksājamas viņa valstī. Skaidrība par sociālo iemaksu veikšanas valsti novērsīs arī neskaidrības, kādas rodas, ja darbinieks ir cietis darba nelaimes gadījumā ārpus savas dzīvesvietas valsts.

Eiropas lauksaimnieki pilnībā atbalsta ikviena darbinieka tiesības uz sociālo aizsardzību, tomēr aicina Eiropas Komisiju precizēt vai skaidrot regulējumu par sociālo maksājumu veikšanas kārtību ārvalstu strādnieka nodarbināšanas gadījumā, jo šobrīd Direktīvas 883/04 piemērošana ir sarežģīta.

Mājražotāju kooperatīviem atļaus pretendēt uz ES un valsts atbalstu

Mājražotāju kooperatīvi turpmāk varēs iegūt atbilstības statusu, kas ļaus tiem pretendēt uz Eiropas Savienības (ES) un valsts atbalstu. To paredz Zemkopības ministrijas (ZM) izstrādātais noteikumu projekts par kooperatīvo sabiedrību atbilstības izvērtēšanu, kas nodots starpinstitūciju saskaņošanai.

Mājražošanas kooperatīvi līdz šim nevarēja iegūt atbilstības statusu, taču Latvijā ir izveidojušies vairāki šīs jomas kooperatīvi, kas apvieno lauksaimniecības produkcijas ražotājus, mazos lauksaimniecības produkcijas pārstrādātājus, mazās alkoholisko dzērienu ražotnes un amatniekus, tāpēc turpmāk tiem plānots dot iespēju iegūt atbilstības statusu. Šāds statuss apstiprina, ka kooperatīvs darbojas atbilstīgi kooperācijas pamatprincipiem un būtībai.

Kopumā noteikumu projektā lielā mērā saglabātas noteikumos par lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvo

sabiedrību un mežsaimniecības pakalpojumu kooperatīvo sabiedrību atbilstības izvērtēšanu ietvertās normas. Iegūstot atbilstības statusu, kooperatīvi arī turpmāk varēs pretendēt uz ES un valsts atbalstu, kā arī vairākiem atbalsta instrumentiem Lauku attīstības programmā 2014.–2020. gadam.

Mājražotāju kooperatīviem arī turpmāk būs pieejami citi atbalsta instrumenti, piemēram, kreditgarantijas, valsts atbalsts kreditam apgrozāmo līdzekļu iegādei.

Atbilstības statuss tiks piešķirts uz vienu gadu.

Noteikumi stāsies spēkā 2019. gada 1. jūlijā. Lai kooperatīvi laikus iepazītos ar regulējuma izmaiņām un 2019. gada saimniecisko darbību nodrošinātu atbilstoši noteiktajiem kritērijiem, valdība plānojusi gala lēmumu par šiem noteikumiem pieņemt 2019. gada sākumā. **a**

Sagatavojusi
ANITA PIRKTIŅA

SEKO MUMS

Abonē 2019. gadam

ABONĒŠANA LA.LV

vai pa tālruni
67096388